

Гриценчук О.О.
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу компаративістики
інформаційно-освітніх інновацій
Інститут цифровізації освіти НАПН України
м. Київ, Україна

ОСВІТНІ ПЛАТФОРМИ ЦИФРОВОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ

Ефективне використання потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) є нагальним питанням сучасної освіти. Процеси цифровізації освіти України, що відбуваються протягом останніх років, передбачають широке використання ІКТ, мультимедійних засобів навчання та ресурсів тощо, як зазначено в стратегічних документах, зокрема, проєкті Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року (<https://mon.gov.ua/>), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.) та ін. Впровадження ІКТ закладене у навчальні програми, інтегроване у зміст освіти, застосовується у критеріях оцінювання результатів навчання, отже, сучасне освітнє середовище набуває рис цифрового.

Роботи багатьох українських і зарубіжних учених присвячені проблемі розбудови та розвитку цифрового навчального середовища. Значна увага приділена питанням впровадження ІКТ в освіту та проблемам розвитку освітнього середовища, зокрема в роботах В. Бикова, В. Лугового, В. Олійника, О. Спіріна, О. Ляшенка, А. Яцишин. та ін. Окремі аспекти створення і розвитку цифрових навчальних середовищ

розглядаються у роботах вітчизняних дослідників С. Литвинової, М. Шишкіної, Т. Вакалюк, І. Іванюк, Н. Сороко, О. Гриценчук, О. Овчарук. Зарубіжні дослідники займаються актуальними аспектами проблеми створення та розвитку навчального середовища з застосуванням ІКТ у закладах освіти, а саме; С.Бранд-Грувел (S. Brand-Gruwel), І. Полднер (E. Poldner), П. Фіссер (P. Fisser), К. Вермас (K. Vermaas) А. ван де Граф (A. Van de Graaf), Й. Тондер (J. Tondeur) Й. ван Брак (J. van Braak) та ін.

Проблему вивчення і викладання іноземних мов із застосування ІКТ досліджують такі вчені: С. Галецький, І. Костікова, Л. Морська, Л. Петухова, Є. Полат, І. Робертс, Ю. Руднік та ін.

Становлення і розвиток сучасного цифрового навчального середовища має відбуватися з урахуванням міжнародних підходів та досвіду. Дослідження теорії і практики Нідерландів, країни що була і залишається одним із світових лідерів у галузі ІКТ та активно впроваджує інформаційно-комунікаційні технології в освіту, може бути корисним для побудови такого середовища в Україні (Овчарук, О. В., Малицька, І. Д., Іванюк, І. В., Гриценчук, О.О., Кравчина, О. Є., Сороко, Н. В. 2019).

На початку 2000-х років Міністерство освіти, культури і науки Нідерландів ініціювало заснування фонду Кеннісет (нідерл. Kennisnet, <https://www.kennisnet.nl>). Діяльність організації спрямована на учителів, викладачів, адміністраторів, керівників закладів загальної середньої та професійної освіти, шкільні ради та забезпечує розвиток національної інфраструктури ІКТ шляхом розробки і надання рекомендацій освітнім установам, консультування щодо ефективного і раціонального впровадження ІКТ у освітній процес, розповсюдження теоретичних і практичних напрацювань, співпрацюючи з освітніми закладами початкової, середньої і професійно-технічної освіти, закладами підготовки вчителів і післядипломної педагогічної освіти. На підставі багаторічних досліджень з метою ефективного впровадження ІКТ в освіту, розробники

представили концептуальну модель цифрового освітнього середовища «Баланс чотирьох» (Vier In Balans, нідерл.), що визначає чотири основні взаємопов'язані складові для побудови такого середовища, а саме:

Бачення: політика педагогічного колективу навчального закладу щодо впровадження ІКТ в освітній процес.

Педагогічна та дидактична складова: педагогічні технології та дидактичні підходи здійснення освіти з використанням ІКТ.

Зміст та засоби: цифрові навчальні ресурси та інструменти, що охоплюють весь освітній контент.

Інфраструктура: технічні засоби, забезпечення, обслуговування, доступність та якість апаратних засобів, мереж, електронних (цифрових) навчальних середовищ, Інтернету, серверів і хмарних послуг.

На думку експертів Кеннісет, цифрове освітнє середовище, створене на таких засадах, забезпечує ефективне, надійне, безпечне використання цифрових інструментів, зокрема, цифрових освітніх платформ.

Для підтримки вчителів, координаторів ІКТ та керівників шкіл початкової та середньої освіти за ініціативи Kennisnet та інших урядових і громадських організацій у галузі освіти створено цифрове навчальне середовище «Уроки на відстані» (Les op Afstand, нідер., www.lesopdistance.nl). Дистанційне навчання у початковій та середній освіті, змішане та гібридне навчання у професійній технічній освіті – ознаки середовища. Les op Afstand здійснюють підтримку освітнього процесу з використанням цифрових технологій, зокрема: надають поради щодо створення дистанційних уроків, пропонують зручний покроковий навчальний план із різними сценаріями для створення гарного «плану Б» для дистанційного навчання, підтримують розділ «Часті запитання та відповіді», створюють експертні огляди програм, навчальних ресурсів і постачальників (включаючи підтримку, яку вони наразі пропонують).

Інструментами Les op Afstand є цифрові освітні платформи, а саме:

Wikiwijs – публічна освітня платформа, де вчителі можуть знаходити, використовувати, створювати і ділитися цифровими навчальними ресурсами. Більшість цифрових навчальних матеріалів є безкоштовними та знаходиться у вільному доступі.

[LessonUp](#) – цифрова платформа, що також пропонує онлайн навчальні матеріали, якими діляться вчителі. Матеріали можна використовувати безкоштовно протягом періоду укладеної угоди.

Kennisnet Appchecker є платформою, що дозволяє перевіряти додатки, якими користується вчитель на відповідність вимогам GDPR (General Data Protection Regulation,англ.) – Загального регламенту про захист даних та чи можна використовувати їх у своїй роботі.

На відкритій освітній платформі Wikiwijs розміщено цифрові ресурси для навчання голандській, англійській, німецькій, французькій мовам та Навчальна лінія грамотності ISK для тих, хто вивчає голландську з початкового рівня.

Відкриті та безкоштовні навчальні матеріали для французької мови в середній освіті розміщено на веб-сторінці <https://www.wikiwijs.nl/startpagina/vo-frans/>.

Цифровий ресурс платформи для вивчення англійської мови містить матеріали для всіх ланок загальної середньої освіти, зібрані у п'ять груп, чотири з яких згруповано відповідно видів мовленнєвої діяльності, а саме: читання, говоріння, письмо, аудіювання та п'ята – вміння вести розмову, діалог. (<https://www.wikiwijs.nl/startpagina/vo-engels/>).

Викладачі також можуть скористатися корисними посиланнями, що допоможуть створити власні цифрові навчальні матеріали, розробити цифровий урок, зробити та розмістити відео і т.і. Сторінка містить корисні посилання: зіркові колекції. Англійська; веб-сайт Британської Ради, що містить навчальні матеріали для всіх мовленнєвих навичок, граматики та

лексики. Усі уроки розподілені за рівнем CEFR; Handy, що містить завдання та ресурси для читання, аудіювання, говоріння та формування словникового запасу; [Movies schooltv English](#) – колекцію фільмів, що можна використовувати на уроці. [Колекція англомовних пояснювальних відео](#) міжпредметного характеру. Десятки легких для перегляду англомовних відео на різноманітні теми від історії Америки до соціології. Проєкт автора «Провини наших зірок» Джона Гріна.

Цифрові навчальні матеріали з німецької мови також, як і з англійської, зібрані у п'ять груп: читання, говоріння, письмо, аудіювання та вміння вести розмову. Вони також відсортовані за рівнем CEFR. – Європейської рамки цитувань, що підтверджує високу якість ресурсів.

На сторінці [вивчення](#) німецької мови педагоги можуть скористатися додатковими цифровими інструментами, такими як: [предметний кабінет німецької мови](#); [німецький інститут](#)(кіно, музика тощо); [Filmhefte](#) (Bundeszentrale für politischen Bildung). Подібним чином організовано сторінку вивчення голландської мови. Кожна мовна сторінка має такі розділи, як: словниковий запас, граматики та підготовка до іспиту.

Отже, наукові розвідки доцільно продовжувати у напрямках дослідження ефективності функціонування цифрового навчального середовища, шляхів його розбудови у вітчизняному освітньому просторі, забезпечення науково-методичної підтримки, аналізу і розвитку інструментарію, зокрема цифрових освітніх платформи для вивчення іноземних мов та інтегрування їх у цифрове навчальне середовище навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

Галицький С. Формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Автореферат дисертації. Житомир, 2020.

Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року від 2016 року № 988-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>. (Дата звернення: 28.11.2022).

Овчарук, О. В., Малицька, І. Д., Іванюк, І. В., Гриценчук, О.О., Кравчина, О. Є., Сороко, Н. В. (2019). Використання засобів хмароорієнтованого навчального середовища для розвитку ІК-компетентності вчителів: методичні рекомендації. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717885> (Дата звернення: 28.11.2022).

K. Vermaas, A. van de Graaf. Een flexibele en persoonlijke leeromgeving Van losse bouwstenen naar één geheel een verkenning. Nederland, 2015.